

Nadbitka

JERZY WIŚNIEWSKI

DALSZE BADANIA ZMIENNOŚCI TERATOLOGICZNEJ ROBOTNIC
MRÓWEK Z GRUPY *FORMICA RUF*A (HYM., *FORMICIDAE*)

WSTĘP

Teratologię mrówek z grupy *Formica rufa* na podstawie analizy około 80 000 robotnic zebranych w różnych regionach kraju przedstawili Sokółowski i Wiśniewski (1975), którzy podali również najważniejszą literaturę związaną z powyższym zagadnieniem. Z publikacji tej wynika, że zmiany teratologiczne występują przeciętnie u 0,05% osobników, przy czym najczęściej spotykane były one na tułowiu i styliku. Poniżej przedstawiono dalszą część badań, opartą na analizie kilkudziesięciu tysięcy robotnic, zebranych w latach 1967-1976 w następujących regionach kraju:

- a) Nadleśnictwie Doświadczalnym Zielonka pod Poznaniem,
- b) Wielkopolskim Parku Narodowym,
- c) Wolińskim Parku Narodowym,
- d) Borach Niemodlińskich (nadleśnictwa: Chrzelice, Dąbrowa Opolska, Prószków, Tułowice),
- e) lasach Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych w Poznaniu (nadleśnictwa: Durowo, Gniezno, Konstantynowo, Kościan, Trzciel),
- f) lasach OZLP w Olsztynie (nadleśnictwa: Jedwabno, Spychowo, Wielbark),
- g) lasach OZLP w Toruniu (Nadleśnictwo Człuchów),
- h) lasach OZLP w Wrocławiu (Nadleśnictwo Dębno),
- i) lasach OZLP Szczecinek (Nadleśnictwo Smolarz) oraz
- j) lasach OZLP w Łodzi (Nadleśnictwo Konin).

Mrówki zbierano w różnowiekowych drzewostanach w różnych zespołach fitosocjologicznych, przy czym większość użytych do analizy mrówek należała do gatunków *Formica polyctena* Först. i *F. pratensis* Retz., rzadziej do *F. rufa* L., a tylko sporadycznie do *F. truncorum* Fabr.

Poniżej omówione zmiany teratologiczne są każdorazowo ilustrowane, gdyż niekiedy drobne, ale bardzo istotne zmiany są opisane w stopniu niedostatecznym lub mało precyzyjnie, na skutek braku odpowiednich jednoznacznych określeń.